

Straatsburg, 16.1.2018
COM(2018) 28 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Een Europese strategie voor kunststoffen in een circulaire economie

{SWD(2018) 16 final}

1. INLEIDING

Kunststof is een belangrijk en alomtegenwoordig materiaal in onze economie en ons dagelijks leven met talrijke functies die een aantal uitdagingen waarmee onze samenleving geconfronteerd wordt, helpen aanpakken. Lichte en innovatieve materialen in auto's of vliegtuigen leiden tot minder brandstofverbruik en lagere emissies van CO₂. Dankzij hoogwaardige isolatiematerialen kunnen we de kosten voor energie drukken. Kunststofverpakkingen dragen bij tot meer voedselveiligheid en minder levensmiddelenafval. In combinatie met 3D-printing kunnen biocompatibele kunststoffen mensenlevens redden doordat ze medische innovatie mogelijk maken.

Kunststoffen worden echter al te vaak geproduceerd, gebruikt en weggegooid ten koste van het milieu en zonder dat de economische voordelen van een meer "circulaire" aanpak worden benut. De milieuproblemen die vandaag een lange schaduw werpen over de productie, het gebruik en de consumptie van kunststoffen, moeten dringend worden aangepakt. De miljoenen tonnen kunststofafval die jaarlijks in de oceanen terechtkomen, vormen een van de meest zichtbare en verontrustende facetten van deze problemen en baren het grote publiek steeds meer zorgen.

Om het functioneren van een dergelijk complexe waardeketen te hervormen en te verbeteren moeten alle belangrijke actoren — van kunststofproducenten tot recyclers, detailhandelaren en consumenten — inspanningen leveren en nauwer samenwerken. Er is ook behoefte aan innovatie en een gedeelde visie om investeringen in de juiste richting te leiden. De kunststofindustrie is erg belangrijk voor de Europese economie. Door de duurzaamheid ervan te vergroten kunnen — overeenkomstig de doelstellingen van de hernieuwde strategie voor het industriebeleid van de EU¹ — nieuwe kansen ontstaan voor innovatie, concurrentievermogen en het scheppen van banen.

In december 2015 heeft de Commissie een EU-actieplan voor een circulaire economie goedgekeurd². In het actieplan merkt de Commissie kunststoffen als een topprioriteit aan en verbindt zij zich ertoe "een strategie op te stellen voor de aanpak van de uitdagingen van plastic in de gehele waardeketen waarbij met de gehele levenscyclus rekening wordt gehouden". De Commissie heeft in 2017 bevestigd dat zij bijzondere aandacht aan de productie en het gebruik van kunststoffen wil schenken en ernaar streeft alle kunststofverpakkingen uiterlijk 2030 recycleerbaar te maken³.

De EU is het best geplaatst om leiding te geven bij de overgang naar de kunststoffen van de toekomst. Deze strategie legt de basis voor een nieuwe kunststoffeneconomie, waarbij bij het ontwerp en de productie van kunststoffen en kunststofproducten ten volle met hergebruik, reparatie en recycling rekening wordt gehouden en duurzamere materialen worden ontwikkeld en gepromoot. Dit zal een grotere meerwaarde opleveren, tot meer welvaart in Europa leiden en de innovatie stimuleren. De vervuiling door kunststoffen en de negatieve gevolgen ervan voor ons dagelijks leven en het milieu zullen aan banden worden gelegd. Door deze doelstellingen na te streven zal de strategie ook de prioriteit van deze Commissie helpen verwezenlijken: een energie-unie met een moderne, koolstofarme en energie-efficiënte economie die efficiënt met hulpbronnen omspringt. Bovendien zal de strategie een tastbare bijdrage leveren tot de verwezenlijking van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling 2030 en de Overeenkomst van Parijs.

---

¹ COM(2017) 479.

² COM(2015) 614.

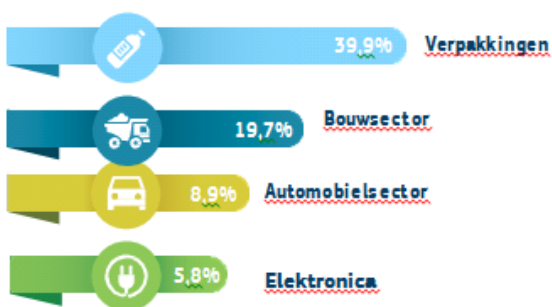
³ Werkprogramma van de Commissie voor 2018 — COM(2017) 650.

De strategie bevat belangrijke verbintenissen voor maatregelen op EU-niveau. Maar ook de particuliere sector, de nationale en regionale autoriteiten, de steden en de burgers moeten gemobiliseerd worden. Ook internationaal moeten verbintenissen worden aangegaan om ook buiten de grenzen van Europa voor verandering te zorgen. Door besluitvaardig en gecoördineerd op te treden kan Europa uitdagingen in kansen omzetten en het voorbeeld geven voor vastberaden optreden wereldwijd.

2. KUNSTSTOFFEN VANDAAG: BELANGRIJKSTE UITDAGINGEN

VRAAG NAAR KUNSTSTOFFEN IN EUROPA IN 2015

49 miljoen ton

EU-28, Noorwegen en Zwitserland - Bron: Plastics Europe (2016)

De afgelopen 50 jaar zijn kunststoffen in onze economie steeds belangrijker geworden. **De wereldwijde productie van kunststoffen is sinds de jaren zestig vertwintigvoudigd** en bedroeg in 2015 322 miljoen ton. Verwacht wordt dat de productie de volgende 20 jaar nog eens zal verdubbelen.

De kunststoffensector⁴ stelt 1,5 miljoen mensen tewerk in de EU en had een omzet van 340 miljard EUR in 2015. Hoewel de productie van kunststoffen de voorbije jaren in de EU stabiel is gebleven, daalt het aandeel van de EU op de wereldmarkt doordat de productie elders in de wereld stijgt.

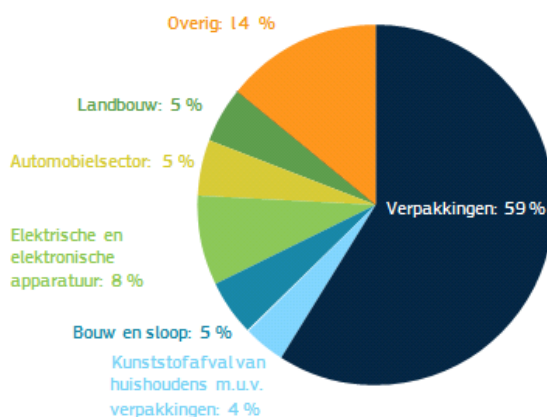
Het potentieel voor de recyclage van kunststofafval blijft in de EU grotendeels onbenut. **Afgedankte kunststoffen worden in zeer beperkte mate hergebruikt en gerecycleerd**, vooral in vergelijking met andere materialen zoals papier, glas of metaal.

Jaarlijks wordt in Europa ongeveer 25,8 miljoen ton kunststofafval geproduceerd⁵. Minder dan 30 % van dit afval wordt ingezameld voor recyclage. Een aanzienlijk deel ervan laat de EU⁶ in derde landen behandelen, waar andere milieunormen kunnen gelden.

Tegelijkertijd wordt nog steeds **een groot percentage van het kunststofafval gestort en verbrand** – (respectievelijk 31 % en 39 %) – en hoewel het storten van kunststofafval de voorbije tien jaar is afgenomen, is de verbranding ervan toegenomen. Geschat wordt dat 95 % van de waarde van kunststofverpakkingsmateriaal — d.w.z. jaarlijks 70 à 105 miljard EUR — voor de economie verloren gaat na een zeer korte cyclus van eerste gebruik⁷.

De vraag naar gerecycleerde kunststoffen is goed voor slechts ongeveer 6 % van de vraag naar kunststoffen in Europa. De afgelopen

PRODUCTIE VAN KUNSTSTOF AFVAL IN DE EU IN 2015

Bron: Euronomia (2017)

⁴ Het cijfer omvat producenten van grondstoffen en fabrikanten van producten.

⁵ Bron: Plastics Europe.

⁶ Bron: Eurostat.

⁷ Ellen MacArthur Foundation, *The new plastics economy*, 2016

(https://www.ellenmacarthurfoundation.org/assets/downloads/EllenMacArthurFoundation_TheNewPlasticsEconomy_Pages.pdf).

jaren heeft de recyclage van kunststoffen in de EU geleden onder lage grondstoffenprijzen en onzekere afzetmarkten. Investerings in nieuwe capaciteit voor de recyclage van kunststoffen zijn op de lange baan geschoven omdat de sector weinig winst verwacht.

Geschat wordt dat de productie van kunststoffen en de verbranding van kunststofafval jaarlijks wereldwijd ongeveer 400 miljoen ton CO₂ genereren⁸. Als meer gerecycleerde kunststoffen worden gebruikt, kan de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen voor de productie van kunststoffen worden vermindert en de uitstoot van CO₂ worden beteugeld⁹. Geraamd wordt¹⁰ dat de recyclage van al het kunststofafval wereldwijd een besparing van energie kan opleveren die overeenkomt met 3,5 miljard vaten olie per jaar.

Er worden ook alternatieve grondstoffen ontwikkeld (bijvoorbeeld biokunststoffen of kunststof op basis van kooldioxide of methaan) met dezelfde toepassingsmogelijkheden als traditionele kunststoffen maar met mogelijk minder milieueffecten. Het marktaandeel van deze alternatieven is momenteel echter erg klein. Door meer gebruik te maken van alternatieven die volgens betrouwbare gegevens duurzamer zijn, kunnen we onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen afbouwen.

MINDER CO₂ DANKZIJ KUNSTSTOFRECYCLAGE

---

⁸ Ibidem. De gegevens hebben betrekking op het jaar 2012.

⁹ Geschat wordt dat de recyclage van één ton kunststof ongeveer 2 ton minder CO₂ oplevert (zie http://presse.ademe.fr/wp-content/uploads/2017/05/FEDEREC_ACV-du-Recyclage-en-France-VF.pdf). Als in 2030 jaarlijks 15 miljoen ton kunststoffen worden gerecycleerd (d.w.z. ongeveer de helft van de verwachte productie van kunststofafval), kan de uitstoot van CO₂ worden vermindert met een hoeveelheid die overeenkomt met de uitstoot van 15 miljoen auto's.

¹⁰ A. Rahimi, J. M. García, *Chemical recycling of waste plastics for new materials production*, Nat. Chem. Rev. 1, 0046, 2017.

---

500 000 TON KUNSTSTOF IN DE OCEANEN

Zeer grote hoeveelheden kunststofafval komen via bronnen op het land en op zee in het milieu terecht en veroorzaken grote economische en milieuschade. **Wereldwijd komt jaarlijks 5 à 13 miljoen ton kunststof — d.w.z. 1,5 à 4 % van de wereldwijde kunststofproductie — in de oceanen terecht**¹¹. Geschat wordt dat meer dan 80 % van alle zwerfvuil op zee uit kunststof bestaat. Zwerfvuil van kunststof wordt soms over zeer grote afstanden getransporteerd. Het kan aan land aanspoelen¹², tot microplastics worden afgebroken of dichte zwerfvuilnisbelten op zee vormen als gevolg van ronddraaiende oceaanstromingen. UNEP schat dat de schade aan het mariene milieu jaarlijks wereldwijd oploopt tot minstens 8 miljard USD.

In de EU komt jaarlijks 150 000 à 500 000 ton¹³ kunststofafval in de oceanen terecht. Het is slechts een klein deel van het zwerfvuil op zee wereldwijd. Het kunststofafval uit Europa komt echter terecht in bijzonder kwetsbare mariene gebieden, zoals de

Middellandse Zee en delen van de Noordelijke IJszee. Uit recente studies blijkt dat kunststoffen zich in de Middellandse Zee ophopen met een dichtheid die vergelijkbaar is met de hoogste dichtheden in de oceanen. De vervuiling door kunststoffen tast ook delen van de Europese exclusieve economische zone aan in de ultraperifere gebieden in de Caraïbische Zee, de Indische Oceaan, de Stille Oceaan en de Atlantische Oceaan. Zwerfvuil op zee is niet alleen schadelijk voor het milieu, maar brengt ook economische schade toe aan activiteiten zoals toerisme, visserij en scheepvaart. De kosten van zwerfvuil voor de visserijsector in de EU worden bijvoorbeeld geraamd op ongeveer 1 % van de totale inkomsten van de EU-vloot uit vangsten¹⁴.

Dit verschijnsel wordt nog verergerd door de **groeïende hoeveelheid kunststofafval die jaarlijks wordt geproduceerd**, onder meer door het toenemend verbruik van kunststoffen "voor eenmalig gebruik", d.w.z. verpakkingen of andere consumptieproducten die na een kort eenmalig gebruik worden weggegooid, zelden worden gerecycleerd en al gauw als zwerfvuil eindigen. Het gaat onder meer om kleine verpakkingen, zakken, wegwerpbekers, deksels, rietjes en bestek, waarvoor kunststof op grote schaal wordt gebruikt vanwege de lichtheid, de lage kosten en de praktische eigenschappen ervan.

Ook nieuwe bronnen van kunststoflekkage zijn in opmars en kunnen extra risico's voor het milieu en de gezondheid van de mens opleveren. **Microplastics** — minuscule deeltjes kunststof van minder dan 5 mm grootte — hopen zich op in zee, waar ze vanwege hun kleine omvang gemakkelijk door mariene levensvormen worden opgenomen. Ze kunnen ook in de voedselketen terechtkomen. Uit recente studies is gebleken dat microplastics ook in de lucht, het drinkwater en

---

¹¹ Jambeck et al, *Plastic waste inputs from land into the ocean*, Science, februari 2015.

¹² Met inbegrip van onbewoond land, zie bijvoorbeeld <http://www.pnas.org/content/114/23/6052.abstract>

¹³ <http://ec.europa.eu/environment/marine/good-environmental-status/descriptor-10/pdf/MSFD%20Measures%20to%20Combat%20Marine%20Litter.pdf>

¹⁴ Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek, *Harm Caused by Marine Litter*, 2016.

levensmiddelen (bijvoorbeeld zout en honing) voorkomen met nog onbekende gevolgen voor de gezondheid van de mens.

Geschat wordt dat **jaarlijks in het totaal 75 000 à 300 000 ton microplastics in het milieu terechtkomen in de EU**¹⁵. Een grote hoeveelheid microplastics is afkomstig van de fragmentatie van grotere stukken kunststofafval, maar aanzienlijke hoeveelheden komen ook rechtstreeks in het milieu terecht, waardoor ze moeilijker op te sporen en te voorkomen zijn.

Bovendien brengt het **groeïende marktaandeel van kunststoffen met biologisch afbreekbare eigenschappen** nieuwe kansen en risico's mee. Bij gebrek aan een voor de consument duidelijke etikettering of markering en zonder voldoende inzameling en behandeling van afval bestaat het risico dat de kunststoflekkage nog toeneemt en er problemen voor de mechanische recyclage ontstaan. Daartegenover staat dat biologisch afbreekbare kunststoffen bij sommige toepassingen zeker een rol kunnen spelen. Het streven naar innovatie op dit gebied is welkom.

Omdat de kunststofwaardeketens steeds meer grensoverschrijdend zijn, moeten de problemen en de kansen in verband met kunststof worden gezien in het licht van **internationale ontwikkelingen**, zoals de recente beslissing van China om de invoer van bepaalde soorten kunststofafval te beperken. Het besef groeit dat de problemen wereldwijd moeten worden aangepakt. Dat blijkt onder meer uit internationale initiatieven zoals het Global Partnership on Marine Litter van de VN¹⁶ en de actieplannen van de G7 en de G20¹⁷. Ook op de in oktober 2017 door de EU georganiseerde internationale conferentie "Our Ocean" is kuststofvervuiling aangemerkt als een van de belangrijkste risico's voor de gezondheid van de oceanen. In december 2017 heeft de Milieuvergadering van de Verenigde Naties een resolutie goedgekeurd over zwerfvuil op zee en microplastics¹⁸.

3. UITDAGINGEN IN KANSEN OMZETTEN: EEN VISIE VOOR EEN CIRCULAIRE KUNSTSTOFECONOMIE

Als we resoluut streven naar een meer welvarende en duurzame kunststofeconomie, kan dat aanzienlijke voordelen opleveren. Om van deze voordelen te kunnen profiteren heeft Europa behoefte aan een strategische visie over hoe een "circulaire" kunststofeconomie er de komende decennia zou kunnen uitzien. Deze visie moet investeringen in innovatieve oplossingen stimuleren en de bestaande uitdagingen in kansen omzetten. De EU zal concrete maatregelen voorstellen om deze visie te verwezenlijken, maar alle bij de kunststofwaardeketen betrokken partijen — van kunststofproducenten en -ontwerpers tot merken, detailhandelaren en recyclers — zullen maatregelen moeten nemen om de visie concreet gestalte te geven. Ook de civiele samenleving, wetenschappers, het bedrijfsleven en de lokale autoriteiten komt een beslissende rol toe: zij kunnen het verschil maken en positieve veranderingen teweegbrengen door met regionale en nationale overheden samen te werken.

---

¹⁵ Bron: Eunomia.

¹⁶ <https://www.unep.org/gpa/what-we-do/global-partnership-marine-litter>

¹⁷ https://www.g7germany.de/Content/EN/Anlagen/G7/2015-06-08-g7-abschluss-eng_en.html en

https://www.g20.org/Content/DE/Anlagen/G7_G20/2017-g20-marine-litter-en.html?nn=2186554

¹⁸ UNEP/EA.3/L.20, zie: <https://papersmart.unon.org/resolution/uploads/k1709154.docx>

"Een visie voor Europa's nieuwe kunststofeconomie"

Een slimme, innovatieve en duurzame kunststofindustrie waar ontwerp en productie ten volle inspelen op hergebruik, reparatie en recyclage, levert groei en banen in Europa op, reduceert de uitstoot van broeikasgassen in de EU en maakt Europa minder afhankelijk van ingevoerde fossiele brandstoffen.

- Kunststoffen en producten die kunststoffen bevatten, worden ontworpen met het oog op meer duurzaamheid, hergebruik en hoogwaardige recyclage. Uiterlijk 2030 moeten alle in de EU in de handel gebrachte kunststofverpakkingen hergebruikt of kosteneffectief gerecycleerd kunnen worden.
- Dankzij veranderingen op het gebied van productie en ontwerp kan voor alle belangrijke toepassingen meer kunststof worden gerecycleerd. Uiterlijk 2030 wordt meer dan de helft van het in Europa geproduceerde kunststofafval gerecycleerd. Heel veel kunststofafval wordt gescheiden ingezameld. Er worden evenveel kunststofverpakkingen gerecycleerd dan verpakkingen uit andere materialen.
- De capaciteit in de EU om kunststoffen te recyclen wordt aanzienlijk vergroot en gemoderniseerd. Uiterlijk 2030 wordt de sorteer- en recyclagecapaciteit verviervoudigd vergeleken met 2015, wat 200 000 nieuwe banen oplevert gespreid over heel Europa¹⁹.
- Dankzij een betere gescheiden inzameling en investeringen in innovatie, knowhow en capaciteitsvergroting is de uitvoer van slecht gesorteerde kunststoffen geleidelijk stopgezet. Gerecycleerde kunststoffen zijn uitgegroeid tot steeds waardevollere grondstoffen voor de industrie in binnen- en buitenland.
- De kunststofwaardeketen is veel sterker geïntegreerd en de chemische industrie werkt nauw met kunststofrecyclers samen bij de zoektocht naar ruimere en hoogwaardigere toepassingen voor hun productie. Stoffen die de recyclageprocessen belemmeren, zijn vervangen of geleidelijk afgevoerd.
- Er is met succes een markt voor gerecycleerde en innovatieve kunststoffen tot stand gebracht met duidelijke groeiperspectieven naarmate meer producten gerecycleerd materiaal bevatten. De vraag naar gerecycleerde kunststoffen is in Europa verviervoudigd en zorgt voor stabiele inkomsten voor de recyclagesector en werkzekerheid voor het groeiend aantal werknemers in die sector.
- Dankzij meer recyclage van kunststoffen wordt Europa minder afhankelijk van ingevoerde fossiele brandstoffen en vermindert de uitstoot van CO₂ overeenkomstig de Overeenkomst van Parijs.
- Er worden innovatieve materialen en alternatieve grondstoffen voor de productie van kunststoffen ontwikkeld en gebruikt, wanneer duidelijk blijkt dat ze duurzamer zijn vergeleken met de niet-hernieuwbare alternatieven. Hierdoor worden de inspanningen op het gebied van decarbonisatie ondersteund en ontstaan extra groeikansen.
- Europa speelt nog steeds een leidende rol op het gebied van apparatuur en technologieën voor sorteren en recyclen. De uitvoer stijgt naarmate de wereldwijde vraag naar duurzamere methoden om kunststofafval te verwerken toeneemt.

In Europa stimuleren burgers, overheden en het bedrijfsleven duurzamere en veiligere consumptie- en productiepatronen voor kunststoffen. Het resultaat is een vruchtbare voedingsbodem voor sociale innovatie en ondernemerschap, wat alle Europeanen een rijkdom aan kansen biedt.

---

¹⁹ Dit betekent dat ongeveer 500 nieuwe sorteer- en recyclage-installaties zullen worden gebouwd (bron: Plastics Recyclers Europe).

- De productie van kunststofafval wordt losgekoppeld van de groei. De burgers zien in dat afval moet worden voorkomen en ze laten zich bij hun keuzen door dit inzicht leiden. De consumenten zijn belangrijke actoren: ze worden met prikkels gestimuleerd, over belangrijke voordelen voorgelicht en zo in staat gesteld actief aan de omschakeling bij te dragen. Dankzij een beter ontwerp, nieuwe bedrijfsmodellen en innovatieve producten ontstaan duurzamere consumptiepatronen.
- Veel ondernemers grijpen de drastischere maatregelen om kunststofafval te voorkomen aan als een kans voor hun bedrijf. Er worden steeds meer nieuwe bedrijven opgericht die circulaire oplossingen bieden (bijvoorbeeld retourlogistiek voor verpakkingen of alternatieven voor wegwerpkunststoffen), en deze bedrijven profiteren van de digitalisering.
- Er komen veel minder kunststoffen in het milieu terecht. Dankzij doeltreffende systemen voor de inzameling van afval, een daling van de afvalproductie en een betere voorlichting van de consument wordt zwerfafval voorkomen en afval op passende wijze behandeld. Er is aanzienlijk minder zwerfvuil op zee dat afkomstig is van bronnen op zee (bijvoorbeeld schepen, visserij en aquacultuur). Schonere stranden en zeeën stimuleren activiteiten zoals toerisme en visserij en behouden kwetsbare ecosystemen. Alle grote Europese steden zijn veel schoner.
- Er worden innovatieve oplossingen ontwikkeld om te voorkomen dat microplastics in zee terechtkomen. Er is meer inzicht in de herkomst, de reisroutes en de gevolgen voor de gezondheid van de mens van microplastics en het bedrijfsleven en de overheid werken samen om te voorkomen dat microplastics in onze oceanen, onze lucht, ons drinkwater en ons voedsel terechtkomen.
- De EU speelt een leidende rol in een wereldwijde dynamiek waarbij landen zich ertoe verbinden en samenwerken om de vervuiling van de oceanen door kunststoffen een halt toe te roepen en maatregelen nemen om de strijd aan te gaan tegen in de oceanen opgehoopte kunststoffen. Beste praktijken worden op grote schaal verspreid, de wetenschappelijke kennis neemt toe, burgers mobiliseren zich en wetenschappers en innovatoren ontwikkelen wereldwijd toepasbare oplossingen.

4. DE WEG VOORWAARTS: DE VISIE VERWEZENLIJKEN

Om deze visie te verwezenlijken wordt in deze strategie een ambitieus pakket maatregelen van de Unie voorgesteld²⁰. Deze maatregelen worden voorgesteld overeenkomstig de beginselen voor een betere regelgeving. Alle maatregelen die een aanzienlijk sociaaleconomisch effect kunnen sorteren, zullen met name aan een effectbeoordeling worden onderworpen. De strategie erkent het belang en de noodzaak van gemeenschappelijke inspanningen en stelt daarom ook belangrijke maatregelen voor de nationale en regionale autoriteiten en het bedrijfsleven vast²¹.

4.1 De rendabiliteit en de kwaliteit van de kunststofrecyclage verbeteren

Als meer kunststoffen worden gerecycleerd, kan dat aanzienlijke economische en milieuvoordelen opleveren. Er kan alleen meer kunststof worden gerecycleerd (met als doel evenveel kunststofrecyclage als recyclage van andere materialen), als de productie en het ontwerp van kunststoffen en kunststofartikelen worden verbeterd. Doorheen de waardeketen zal ook intensiever moeten worden samengewerkt: van het bedrijfsleven en de producenten en verwerkers van kunststoffen tot de openbare en particuliere bedrijven voor afvalbeheer. De belangrijkste betrokkenen moeten vooral samenwerken om:

²⁰ Alle maatregelen van de Unie zijn opgenomen in bijlage I.

²¹ Zie bijlage II.

- het ontwerp te verbeteren en innovatie te stimuleren met het oog op gemakkelijker te recyclen kunststoffen en kunststofproducten;
- de gescheiden inzameling van kunststofafval uit te breiden en te verbeteren met het oog op hoogwaardige uitgangsp producten voor de recyclage-industrie;
- de sorteer- en recyclagecapaciteit in de EU te vergroten en te moderniseren;
- levensvatbare markten voor gerecycleerde en hernieuwbare kunststoffen tot stand te brengen.

De Commissie heeft de voorbije maanden een branche-overschrijdende dialoog bevorderd en roept de betrokken bedrijfstakken²² nu op snel een ambitieuze en concrete reeks vrijwillige toezeggingen te doen om deze strategie en de visie ervan voor 2030 te ondersteunen.

Om deze ontwikkelingen te ondersteunen heeft de Commissie al nieuwe regels inzake afvalbeheer voorgesteld²³. Het gaat onder meer om duidelijkere verplichtingen voor de nationale autoriteiten om meer afval gescheiden in te zamelen; streefcijfers om investeringen in recyclagecapaciteit te stimuleren en infrastructurele overcapaciteit voor de verwerking van gemengd afval (bijvoorbeeld verbranding) te vermijden; en beter geharmoniseerde regels inzake het gebruik van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid. De Commissie heeft de medewetgevers steeds opnieuw verzocht snel tot overeenstemming over deze nieuwe regels te komen. Zodra deze nieuwe Europese wetgeving wordt aangenomen en uitgevoerd, kan de huidige situatie aanzienlijk worden verbeterd doordat de overheid en de particuliere sector in de juiste zaken investeren. Er zijn echter nieuwe en doelgerichte maatregelen nodig om de afvalwetgeving aan te vullen en specifieke obstakels voor de kunststofsector uit de weg te ruimen.

Producten ontwerpen met het oog op recycleerbaarheid

De producenten van kunststofartikelen en -verpakkingen worden momenteel nauwelijks of niet gestimuleerd om bij het ontwerp van hun producten rekening te houden met recyclage of hergebruik. Kunststoffen worden van een grote verscheidenheid van polymeren gemaakt en in hoge mate aan de wensen van de koper aangepast met specifieke additieven om aan de functionele en/of esthetische vereisten van elke producent te voldoen. Deze verscheidenheid kan het recyclageproces bemoeilijken, recyclage duurder maken en de kwaliteit en de waarde van de gerecycleerde kunststof negatief beïnvloeden. Ook specifieke ontwerpkeuzen — die soms door marketingoverwegingen worden ingegeven (bijvoorbeeld het gebruik van zeer donkere kleuren) — kunnen een negatieve invloed hebben op de waarde van de gerecycleerde producten.

---

²² Deze dialoog is gevoerd met Plastics Europe, European Plastics Converters (EuPC) en Plastics Recyclers Europe.

²³ COM (2015) 593, COM (2015) 594, COM (2015) 595, COM (2015) 596.

DANKZIJ EEN BETER PRODUCTONTWERP
WORDEN KUNSTSTOFFEN GEMAKKELIJKER GERECELEERD

---

77 à 120 EUR
besparen per ton
ingezameld
kunststofafval

Bron: Ellen MacArthur Foundation (2016)

Kunststofverpakkingen genieten prioriteit als het erom gaat het ontwerp te verbeteren met het oog op recycleerbaarheid. Kunststofverpakkingen zijn goed voor ongeveer 60 % van het kunststofafval na de consumptiefase in de EU²⁴ en het productontwerp is een van de sleutels om de recyclage van kunststofverpakkingen te bevorderen. Uit berekeningen blijkt dat de kosten voor de recyclage van kunststofverpakkingen kunnen worden gehalveerd door het ontwerp te verbeteren²⁵.

De Commissie heeft in 2015 al voorgesteld dat uiterlijk 2025 ten minste 55 % van alle kunststofverpakkingen in de EU gerecycleerd zouden moeten worden. Om een groter percentage kunststofverpakkingen hoogwaardig te kunnen recyclen moet het thema ontwerp veel systematischer worden benaderd.

Maatregelen van de Unie zijn van essentieel belang om de verbetering van het ontwerp te ondersteunen zonder de interne markt in het gedrang te brengen. De Commissie zal de essentiële voorwaarden voor het in de handel brengen van verpakkingen herzien²⁶. Doel is ervoor te zorgen dat uiterlijk 2030 alle in de EU in de handel gebrachte kunststofverpakkingen hergebruikt of gemakkelijk gerecycleerd kunnen worden²⁷. De Commissie zal in dit verband ook nagaan hoe het effect van nieuwe regels inzake uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (EPR) zo veel mogelijk kan worden vergroot. Voorts zal ze de ontwikkeling van economische stimuleringsmaatregelen ondersteunen om de meest duurzame ontwerpkeuzen te belonen. Ze zal bovendien nagaan of het mogelijk is een nieuw streefcijfer voor de recyclage van kunststofverpakkingen vast te stellen dat vergelijkbaar is met de streefcijfers die in 2015 voor andere verpakkingsmaterialen zijn geformuleerd.

Ook in andere sectoren (bouw, motorvoertuigen, meubelen en elektronica) wordt in belangrijke mate van kunststoffen gebruikgemaakt en deze sectoren produceren veel kunststofafval dat gerecycleerd zou kunnen worden. Het gebrek aan informatie over de mogelijke aanwezigheid van zorgwekkende chemische stoffen (bijvoorbeeld brandvertragers) vormt een belangrijke hinderpaal voor de recyclage van meer kunststofafval uit deze sectoren. Als onderdeel van haar werkzaamheden op het raakvlak tussen de beleidsmaatregelen inzake chemische stoffen, afval en producten stelt de Commissie voor sneller werk te maken van de ontwikkeling van methoden om chemische stoffen in gerecycleerde stromen gemakkelijker te traceren. Doel is deze stoffen tijdens de recyclage gemakkelijker te verwerken of te verwijderen en zo een hoog niveau van bescherming van de gezondheid en het milieu te waarborgen.

---

²⁴ Bron: Plastics Europe.

²⁵ Ellen MacArthur Foundation, *The New Plastics Economy: Catalysing action*, januari 2017.

²⁶ Richtlijn 94/62/EG betreffende verpakking en verpakkingsafval.

²⁷ D.w.z. kosteneffectief gerecycleerd kunnen worden.

De Commissie hecht ook nog steeds veel belang aan de ontwikkeling — waar nodig — van productvereisten in het kader van de richtlijn ecologisch ontwerp die rekening houden met aspecten van de circulaire economie (onder meer recycleerbaarheid)²⁸. Hierdoor wordt het gemakkelijker kunststoffen te recyclen die worden gebruikt in een grote verscheidenheid van elektrische apparaten en elektronische goederen. De Commissie heeft reeds verplichte voorwaarden inzake productontwerp en markering voorgesteld om elektronische beeldschermen (bijvoorbeeld platte computer- of televisieschermen) gemakkelijker en veiliger te ontmantelen, te hergebruiken en te recyclen. Ze heeft bovendien in het kader van de milieukeur en de groene overheidsopdrachten criteria ontwikkeld om de recycleerbaarheid van kunststoffen te verbeteren (bijvoorbeeld de markering van grote kunststofonderdelen om het sorteren te vergemakkelijken; het ontwerp van kunststofverpakkingen met het oog op recycleerbaarheid; en het ontwerp van gemakkelijk demonteerbare onderdelen in meubelen en computers).

De vraag naar gerecycleerde kunststoffen stimuleren

De zwakke vraag naar gerecycleerde kunststoffen vormt een ander groot obstakel voor de omvorming van de kunststofwaardeketen. Er worden in de EU weinig gerecycleerde kunststoffen in nieuwe producten gebruikt en het gebruik blijft vaak beperkt tot toepassingen met weinig waarde of nichetoepassingen. Door onzekerheid over de afzetmarkten en de rentabiliteit wordt afgezien van de nodige investeringen om de capaciteit voor het recyclen van kunststoffen in de EU te vergroten en te moderniseren en innovatie te stimuleren. Vanwege recente ontwikkelingen in de internationale handel — waarbij belangrijke exportroutes voor voor recyclage ingezameld kunststofafval aan beperkingen zijn onderworpen²⁹ — moet dringend een Europese markt voor gerecycleerde kunststoffen tot stand worden gebracht.

Het geringe gebruik van gerecycleerde kunststoffen is onder meer te wijten aan de onzekerheid van vele productmerken en producenten, die vrezen dat gerecycleerde kunststoffen niet voldoen aan hun behoefte aan een betrouwbaar en omvangrijk aanbod materialen met constante kwaliteitsspecificaties. Kunststoffen worden vaak in kleine en voornamelijk regionale inrichtingen gerecycleerd en de markt zou baat vinden bij schaalvergroting en meer normalisatie. De Commissie hecht daarom veel belang aan samenwerking met het Europees Comité voor Normalisatie en het bedrijfsleven om kwaliteitsnormen te ontwikkelen voor gesorteerd kunststofafval en gerecycleerde kunststoffen.

Een grotere integratie van recyclage in de kunststofwaardeketen is van essentieel belang en kan door kunststofproducenten in de chemische sector worden bevorderd. Dankzij hun ervaring en technologische expertise kunnen hogere kwaliteitsnormen worden bereikt (bijvoorbeeld voor toepassingen op het gebied van levensmiddelenkwaliteit) en kan het aanbod aan gerecycleerde grondstoffen worden gebundeld.

Ook de chemische samenstelling van gerecycleerde kunststoffen en de geschiktheid van die kunststoffen voor de beoogde toepassingen kunnen soms een obstakel vormen. Incidentele verontreiniging³⁰ of een gebrek aan informatie over de mogelijke aanwezigheid van zorgwekkende chemische stoffen vormt een probleem voor verschillende stromen kunststofafval. Het gevolg is dat de vraag naar gerecycleerde kunststoffen in een aantal nieuwe producten met specifieke veiligheidseisen wordt afgeremd. Een aantal van deze problemen zal aan bod komen bij de werkzaamheden van de Commissie op het raakvlak tussen de beleidsmaatregelen inzake

²⁸ Richtlijn 2009/125/EG. Deze richtlijn heeft betrekking op alle energiegerelateerde producten.

²⁹ Vooral de recent aangekondigde beslissing van China om de invoer van bepaalde soorten kunststofafval te verbieden — zie deel 4.4.

³⁰ De verontreiniging van gerecycleerde stromen kan door tal van bronnen worden veroorzaakt (bijvoorbeeld onzuiverheden, de gebruiksfase, verkeerd gebruik, degradatie, onjuiste scheiding van materialen, uitgefaseerde stoffen of kruisbesmetting tijdens het inzamelen van afval). Dergelijke incidentele contaminanten kunnen de kwaliteit en de veiligheid van de gerecycleerde materialen negatief beïnvloeden.

chemische stoffen, afval en producten en deze werkzaamheden zullen daarom rechtstreeks bijdragen tot een verhoogd gebruik van gerecycleerde kunststoffen. De EU zal in het kader van Horizon 2020 ook onderzoeks- en innovatieprojecten financieren die gericht zijn op een betere identificatie van contaminanten en de decontaminatie van kunststofafval.

Met betrekking tot gerecycleerde kunststoffen in toepassingen die met voedingsmiddelen in contact komen (bijvoorbeeld drankflessen) is het de bedoeling prioriteit te verlenen aan hoge normen inzake voedselveiligheid, maar ook voor een duidelijk en betrouwbaar kader voor investeringen en innovatie in de circulaire economie te zorgen. De Commissie hecht er daarom veel belang aan de vergunningsprocedures voor meer dan honderd veilige recyclageprocessen snel af te ronden. De Commissie zal in samenwerking met de Europese Autoriteit voor voedselveiligheid ook nagaan of het veilige gebruik van andere gerecycleerde kunststoffen³¹ kan worden overwogen, bijvoorbeeld door een betere karakterisering van contaminanten.

Volumes en kwaliteit alleen vormen echter geen volledige verklaring voor het kleine marktaandeel van gerecycleerde kunststoffen. Ook de weerstand van producenten tegen verandering en een gebrek aan kennis van de bijkomende voordelen van in gesloten processen gerecycleerde kunststoffen vormen obstakels voor een groter gebruik van gerecycleerd materiaal.

Europa kent voorbeelden van succesvolle commerciële partnerschappen tussen producenten en recyclers van kunststoffen (bijvoorbeeld in de automobielenindustrie), waaruit blijkt dat de problemen met betrekking tot kwantiteit en kwaliteit kunnen worden opgelost als de nodige investeringen worden gedaan. Om deze obstakels uit de weg te helpen ruimen en alvorens regelgevende maatregelen te overwegen start de Commissie in de hele Unie een campagne ("pledging campaign") om de betrokkenen ertoe te bewegen toe te zeggen uiterlijk 2025 tien miljoen ton gerecycleerde kunststoffen in nieuwe producten op de EU-markt te zullen gebruiken. Om snel tastbare resultaten te behalen worden zowel particuliere als openbare actoren verzocht uiterlijk juni 2018 substantiële beloften te doen. Details zijn te vinden in bijlage III.

Om de integratie van gerecycleerde kunststoffen op de markt verder te stimuleren zal de Commissie ook meer gerichte sectorale maatregelen onderzoeken. Sommige toepassingen in de bouw en de automobielensector bijvoorbeeld lenen zich om gebruik te maken van gerecycleerd materiaal³² (bijvoorbeeld isolatiemateriaal, buizen, buitenmeubelen of dashboards). In het kader van lopende en toekomstige evaluaties van de EU-regels inzake bouwproducten en autowrakken zal de Commissie nagaan hoe dit specifiek kan worden bevorderd. In het kader van de toekomstige werkzaamheden rond de richtlijn verpakkingen en verpakkingsafval zal ook worden nagedacht over de inzet van economische instrumenten om het gebruik van gerecycleerd materiaal in de verpakkingssector te belonen. Ten slotte zal de Commissie gerecycleerd materiaal opnemen in de criteria voor groene overheidsopdrachten.

Ook de nationale overheden kunnen heel wat bereiken met behulp van economische prikkels en in het kader van overheidsopdrachten. Het Franse systeem ORPLAST³³ en de nieuwe regels in Italië inzake overheidsopdrachten zijn twee goede voorbeelden van wat nationaal kan worden gedaan. Ook lokale overheden kunnen de doelstelling van deze strategie ondersteunen bij de aankoop van werken, goederen of diensten.

---

³¹ D.w.z. andere kunststoffen dan pet of kunststoffen die niet afkomstig zijn van gesloten toepassingen voor hergebruik.

³² In tegenstelling tot andere toepassingen (bijvoorbeeld verpakkingen) zijn esthetische vereisten minder relevant en de gevaren voor de gezondheid en het milieu gewoonlijk kleiner. Bovendien heeft het Europees Comité voor Normalisatie al beoordelingsnormen ontwikkeld om mogelijke gevaarlijke stoffen in gerecycleerde materialen op te sporen.

³³ <https://appelsaprojets.ademe.fr/aap/ORPLAST2017-68>

Betere en meer geharmoniseerde gescheiden inzameling en sortering

Ook het feit dat onvoldoende kunststofafval gescheiden worden ingezameld en gesorteerd en de kwaliteit van de gescheiden inzameling en sortering ontoereikend is, verhindert dat kunststoffen beter en in grotere hoeveelheden worden gerecycleerd. De kwaliteit van de inzameling en de sortering is ook van essentieel belang om te voorkomen dat contaminanten in de recyclagestromen terechtkomen en om hoge veiligheidsnormen voor gerecycleerde materialen te vrijwaren. De nationale, regionale en lokale autoriteiten moeten samen met de actoren op het gebied van afvalbeheer een belangrijke rol spelen bij de voorlichting van het publiek en de zorg voor een hoogwaardige gescheiden inzameling. De financiële middelen die via de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid worden verzameld, kunnen deze inspanningen in hoge mate ondersteunen. Ook statiegeldregelingen kunnen ertoe bijdragen dat zeer veel kunststofafval wordt gerecycleerd.

Door de versnippering en de verschillen bij de inzameling en de sortering te verminderen kan de rendabiliteit van de kunststofrecyclage worden verbeterd en ongeveer 100 euro per ton ingezameld afval worden bespaard³⁴. Om meer gestandaardiseerde en doeltreffende praktijken in de EU te bevorderen zal de Commissie nieuwe richtsnoeren formuleren inzake de gescheiden inzameling en sortering van afval. Nog belangrijker is dat de Commissie het Europees Parlement en de Raad intensief steunt bij hun inspanningen om de regels inzake afval te wijzigen met het oog op een betere uitvoering van de bestaande voorschriften inzake gescheiden inzameling van kunststoffen.

4.2 Kunststofafval en -zwerfvuil aan banden leggen

Een echte circulaire levenscyclus voor kunststoffen veronderstelt dat we de stijgende productie van kunststofafval en de lekkage ervan in het milieu aanpakken. Zwerfafval en de lekkage van kunststofafval schaden het milieu, brengen economische schade toe aan bepaalde activiteiten (bijvoorbeeld toerisme, visserij en scheepvaart) en kunnen via de voedselketen negatieve gevolgen voor de menselijke gezondheid hebben.

Kunststofafval in ons milieu voorkomen

Het toenemend gebruik van kunststoffen voor een groot aantal kortstondige toepassingen leidt tot grote hoeveelheden kunststofafval. Kunststofvoorwerpen voor eenmalig gebruik vormen een belangrijke bron van kunststoflekkage in het milieu, omdat ze soms moeilijk recycleerbaar zijn, vaak buitenshuis worden gebruikt en als zwerfvuil eindigen. Ze behoren tot de vaakst op stranden aangetroffen voorwerpen en zijn naar schatting goed voor 50 % van het zwerfvuil op zee³⁵.

Bron: Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek, Europese Commissie (2017)

³⁴ Ellen MacArthur Foundation, *The New Plastics Economy: Catalysing action*, januari 2017.

³⁵ Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek, *Top Marine Beach Litter Items in Europe*, 2017.

Door de stijgende consumptie van levensmiddelen en dranken onderweg neemt de productie van kunststoffen voor eenmalig gebruik toe, waardoor het probleem naar verwachting nog groter zal worden. Wanneer het afvalbeheer niet optimaal is, kan zelfs ingezameld kunststofafval in het milieu terechtkomen. Door meer in de landbouw gebruikte kunststoffen (bijvoorbeeld serres of mulch van kunststof) te recyclen kan de lekkage van kunststoffen in het milieu worden verminderd. Regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zijn in dit verband in verschillende landen doeltreffend gebleken.

Veel zwerfvuil op zee is ook afkomstig van bronnen op zee. Op zee achtergelaten vistuig kan bijzonder schadelijk zijn doordat zeedieren erin verstrikt raken.

De bestrijding van kunststofafval en vervuiling is een complex probleem vanwege het diffuse karakter ervan en het verband met sociale trends en individueel gedrag. Het ontbreekt aan duidelijke prikkels voor consumenten en producenten om over te schakelen op alternatieven die minder afval of zwerfvuil produceren.

De EU heeft al stappen gezet door de lidstaten te verplichten maatregelen te nemen om het verbruik van kunststof tassen³⁶ terug te schroeven en zwerfvuil op zee te monitoren en te verminderen³⁷. Er wordt ook van EU-financiering gebruikgemaakt om de toename van zwerfvuil op zee te begrijpen en wereldwijd, nationaal en regionaal te bestrijden³⁸. De EU-regels ter bevordering van meer recyclage en betere afvalinzamelingsystemen zijn ook belangrijk om lekkage te voorkomen. Bovendien zal de Commissie binnenkort via haar wetgevingsvoorstel voor een herziening van de drinkwaterrichtlijn de toegang tot leidingwater voor EU-burgers bevorderen en zo de behoefte aan verpakkingen voor flessenwater verminderen. Ook de criteria voor de milieukeur en voor groene overheidsopdrachten bevorderen herbruikbare artikelen en verpakkingen³⁹.

Er kunnen aanvullende maatregelen op nationaal en EU-niveau worden genomen om de onnodige productie van kunststofafval — en vooral van afval van voorwerpen voor eenmalig gebruik en als gevolg van oververpakking — te verminderen en het hergebruik van verpakkingen te stimuleren. Er zijn al analytische werkzaamheden gestart — onder meer een openbare raadpleging — om het toepassingsgebied te bepalen van een EU-wetgevingsinitiatief betreffende kunststoffen voor eenmalig gebruik, dat door de Commissie naar het voorbeeld van het initiatief met betrekking tot lichte kunststof tassen zal worden ingediend en waarbij relevante aan de gedragswetenschappen ontleende gegevens zullen worden onderzocht⁴⁰. Bovendien zal de Commissie nagaan of het haalbaar is fiscale maatregelen op EU-niveau te nemen⁴¹. Ten slotte zal de Commissie ook het probleem van oververpakking onderzoeken in het kader van de toekomstige herziening van de essentiële vereisten voor verpakkingen.

---

³⁶ Richtlijn 2015/720/EU tot wijziging van Richtlijn 94/62/EG betreffende de vermindering van het verbruik van lichte plastic draagtassen.

³⁷ Richtlijn 2008/56/EG tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het beleid ten aanzien van het mariene milieu.

³⁸ In het Noordpoolgebied bijvoorbeeld wordt in het kader van het Interreg-project "Circular Ocean" onderzocht hoe oude visnetten opnieuw kunnen worden gebruikt (onder meer met behulp van een stof om verontreinigende stoffen uit water te verwijderen) (<http://www.circularocean.eu/>). In het Oostzeegebied worden in het kader van het project Blastic potentiële bronnen van zwerfvuil in stedelijke gebieden in kaart gebracht en wordt toezicht gehouden op de hoeveelheid zwerfvuil in het aquatisch milieu (<https://www.blastic.eu/>). Beide projecten worden gesteund door het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling.

³⁹ De criteria voor toerisme (in het kader van de milieukeur) en de criteria voor levensmiddelen en cateringdiensten (in het kader van groene overheidsopdrachten) beperken bijvoorbeeld het gebruik van kunststoffen voor eenmalig gebruik bij cateringdiensten.

⁴⁰ Het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek voert intern gedragsonderzoek op verschillende beleidsgebieden uit om een beter inzicht te krijgen in de drijvende krachten achter gedrag en de relatieve doeltreffendheid van alternatieve oplossingen.

⁴¹ De aard van dergelijke potentiële fiscale maatregelen moet worden vastgesteld op basis van de beoordeling van de bijdrage die ze aan de doelstellingen van de strategie leveren. Bij de voorbereiding van het meerjarig financieel kader voor de periode na 2020 kunnen dergelijke maatregelen bovendien worden overwogen om inkomsten voor de EU-begroting te genereren.

Ook nationale regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid kunnen maatregelen helpen financieren ter bestrijding van kunststofzwerfvuil. Gerichte statiegeldregelingen kunnen tot minder zwerfvuil en meer recyclage leiden en hebben er in een aantal landen al toe geleid dat een groot percentage drankverpakkingen wordt ingezameld⁴².

De overheid kan voorlichtingscampagnes organiseren, maatregelen nemen ter preventie van zwerfvuil en projecten opstarten om stranden schoon te maken en daarvoor steun uit de EU-fondsen krijgen (bijvoorbeeld via het Europees Solidariteitskorps). Op 30 mei 2017 heeft de Commissie een voorstel ingediend om het Europees Solidariteitskorps te verruimen en te versterken met een begroting van 341,5 miljoen euro voor de periode 2018-2020⁴³. Jongeren in de hele EU krijgen zo in de nabije toekomst nog meer mogelijkheden om zich actief in te zetten en de doelstelling van deze strategie te helpen verwezenlijken.

Om de lozing van afval door schepen tegen te gaan dient de Commissie samen met deze strategie een wetgevingsvoorstel in betreffende havenontvangstvoorzieningen⁴⁴. Het voorstel voorziet in maatregelen om ervoor te zorgen dat afval dat op schepen wordt geproduceerd of op zee wordt ingezameld, aan land wordt gebracht en adequaat wordt beheerd. Op basis hiervan zal de Commissie ook doelgerichte maatregelen ontwikkelen om het verlies of het achterlaten van vistuig op zee tegen te gaan. Statiegeldregelingen, regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en recyclagestreefcijfers behoren tot de mogelijke opties die bestudeerd zullen worden. De Commissie zal ook de bijdrage van aquacultuur aan het zwerfvuil op zee verder bestuderen en een reeks maatregelen onderzoeken om de lekkage van uit aquacultuur afkomstige kunststoffen tot een minimum te beperken⁴⁵. Ten slotte zal de Commissie haar werkzaamheden voortzetten om zwerfvuil op zee beter te begrijpen en te meten: een essentiële maar vaak verwaarloosde manier om preventie en herstel doeltreffend te ondersteunen.

Ter aanvulling van deze preventieve maatregelen ondersteunen de EU-fondsen innovatieve inzameltechnologieën en maatregelen om een deel van het in de oceanen rondrijvende kunststofafval in te zamelen^{46,47}. Ten slotte blijft het van cruciaal belang om de belangrijkste bron van kunststofzwerfvuil in de oceanen — namelijk het ontoereikende afvalbeheer in ontwikkelingslanden en opkomende economieën — internationaal aan te pakken (zie deel 4.4).

Een duidelijk regelgevingskader vaststellen voor kunststoffen met biologisch afbreekbare eigenschappen

Er zijn biologisch afbreekbare en composteerbare kunststoffen ontworpen om de hoge mate van kunststoflekkage in ons milieu en de schadelijke effecten ervan tegen te gaan. Doelgerichte toepassingen (bijvoorbeeld het gebruik van composteerbare kunststofzakken om organisch afval gescheiden in te zamelen) hebben positieve resultaten opgeleverd en er bestaan normen — of er worden normen ontwikkeld — voor specifieke toepassingen.

⁴² In de vijf best presterende lidstaten met statiegeldregelingen voor petflessen (Duitsland, Denemarken, Finland, Nederland en Estland) werd in 2014 gemiddeld 94 % van alle pet ingezameld.

⁴³ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2017:262:FIN>

⁴⁴ COM (2018) 33 on port reception facilities for the delivery of waste from ships and repealing Directive 2000/59/EC and amending Directive 2009/16/EC and Directive 2010/65/EU.

⁴⁵ Met inbegrip van de mogelijke goedkeuring van een referentiedocument voor de beste beschikbare techniek voor aquacultuurinstallaties.

⁴⁶ Zie bijvoorbeeld de oproep in het kader van Horizon 2020 om innovatieve processen te ontwikkelen en op grotere schaal toe te passen om de strijd aan te gaan tegen zwerfafval en verontreinigende stoffen op zee :

<http://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/opportunities/h2020/topics/bg-07-2017.html>

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/easme/en/information-day-blue-growth-calls-under-emff>

De meeste als biologisch afbreekbaar gekwalificeerde beschikbare kunststoffen degraderen echter slechts onder specifieke voorwaarden die niet altijd gemakkelijk te vinden zijn in het natuurlijke milieu, zodat ze toch nog schade aan de ecosystemen kunnen toebrengen. Biologische afbreek in het mariene milieu is bijzonder problematisch. Bovendien zijn als composteerbaar gekwalificeerde kunststoffen niet noodzakelijk geschikt voor thuiscompostering. Als composteerbare en conventionele kunststoffen tijdens het recyclageproces worden vermengd, kan dat een negatieve invloed hebben op de kwaliteit van de gerecycleerde producten. Voor consumententoepassingen is een goed functionerend systeem voor de gescheiden inzameling van organisch afval van essentieel belang.

De consumenten moeten duidelijk en correct worden geïnformeerd en het is zaak ervoor te zorgen dat biologisch afbreekbare kunststoffen niet als een oplossing voor zwerfafval worden gepropageerd. Dit is mogelijk als verduidelijkt wordt welke kunststoffen als composteerbaar of biologisch afbreekbaar kunnen worden gekwalificeerd en hoe ze na gebruik moeten worden behandeld. Toepassingen met duidelijke milieuvordelen moeten worden opgespoord en de Commissie zal dan maatregelen overwegen om innovatie te stimuleren en de marktontwikkelingen in de juiste richting te sturen. Met het oog op een adequate sortering en om valse milieucclaims te vermijden zal de Commissie geharmoniseerde voorschriften voorstellen om composteerbare en biologisch afbreekbare kunststoffen te definiëren en te etiketteren. Ze zal ook een levenscyclusbeoordeling ontwikkelen om op te sporen onder welke voorwaarden het gebruik van biologisch afbreekbare of composteerbare kunststoffen nuttig is, en ze zal de criteria voor dergelijke toepassingen vaststellen.

Ten slotte is gebleken dat een aantal alternatieve materialen met zogenaamd biologisch afbreekbare eigenschappen (bijvoorbeeld onder invloed van zuurstof afbreekbare kunststoffen) geen bewezen milieuvordelen opleveren in vergelijking met conventionele kunststoffen, maar dat de snelle fragmentatie ervan in microplastics zorgen baart. Daarom is de Commissie begonnen het gebruik van onder invloed van zuurstof afbreekbare kunststoffen in de EU te beperken⁴⁸.

Het groeiende probleem van microplastics

Microplastics worden opzettelijk aan bepaalde productcategorieën (bijvoorbeeld cosmetica, detergents en verf) toegevoegd, tijdens de productie, het vervoer en het gebruik van kunststofpellen verspreid of door slijtage van producten (bijvoorbeeld banden, verf en synthetische kleding) gegenereerd.

De microplastics die opzettelijk aan producten worden toegevoegd, vormen een relatief klein deel van alle microplastics in zee. Aangezien het echter vrij gemakkelijk is het gebruik van deze microplastics te vermijden en omdat het publiek zich over deze microplastics zorgen maakt, heeft een aantal landen al maatregelen genomen om het gebruik te beperken⁴⁹. Ook de cosmetica-industrie heeft al vrijwillige maatregelen genomen. Een aantal lidstaten overweegt of plant een verbod, maar dit kan leiden tot een versnippering van de eengemaakte markt. In overeenstemming met de Reach-procedures voor de beperking van het gebruik van stoffen die een risico voor het milieu of de gezondheid vormen, heeft de Commissie daarom het proces

⁴⁸ In overeenstemming met de Reach-procedures voor de beperking van het gebruik van stoffen die een risico voor het milieu of de gezondheid vormen, heeft de Commissie het Europees Agentschap voor chemische stoffen gevraagd de wetenschappelijke basis voor regelgevende maatregelen op EU-niveau te onderzoeken.

⁴⁹ In de Verenigde Staten en Canada is het gebruik van microplastics in specifieke producten voor persoonlijke verzorging verboden. Ook een aantal lidstaten van de EU hebben de Commissie in kennis gesteld van wetsontwerpen om microplastics in bepaalde cosmetica te verbieden. De Raad heeft de Commissie verzocht om maatregelen te nemen met betrekking tot microplastics (vooral in cosmetica en detergents).

opgestart om het gebruik van opzettelijk toegevoegde microplastics te beperken en het Europees Agentschap voor chemische stoffen gevraagd de wetenschappelijke basis voor regelgevende maatregelen op EU-niveau te beoordelen⁵⁰.

Er is meer onderzoek nodig om ons inzicht in de bronnen en de effecten van microplastics te verbeteren — met inbegrip van de effecten ervan op het milieu en de gezondheid — en innovatieve oplossingen te ontwikkelen om de verspreiding ervan te voorkomen (zie punt 4.3). Gedacht kan onder meer worden aan methoden om het capteren van microplastics in waterzuiveringsinstallaties te verbeteren en aan gerichte maatregelen voor elke bron. In het kader van een branche-overschrijdende overeenkomst⁵¹ ter preventie van het vrijkomen van microplastics in het aquatisch milieu bij het wassen van synthetisch textiel zullen in 2018 eerste voorstellen worden geformuleerd. Ook de Commissie zal maatregelen overwegen (bijvoorbeeld de etikettering van en specifieke voorschriften voor banden, betere informatie en minimumeisen inzake het vrijkomen van microvezels uit textiel en maatregelen om het verlies van kunststofpellets te verminderen). Als zulks relevant is, kunnen ook regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid worden overwogen om de kosten van herstelmaatregelen te dekken. Er moet ook toezicht op microplastics in het drinkwater worden gehouden, aangezien het effect ervan op de gezondheid van de mens nog onbekend is.

4.3 Innovatie en investeringen in circulaire oplossingen stimuleren

De doelstellingen van deze strategie kunnen alleen worden verwezenlijkt als fors in infrastructuur en innovatie wordt geïnvesteerd. Alleen al om ambitieuze doelstellingen op het gebied van kunststofrecyclage te verwezenlijken moet naar schatting 8,4 à 16,6 miljard EUR extra worden geïnvesteerd⁵². Het is daarom voor de uitvoering van deze strategie van essentieel belang een gunstig kader voor investeringen en innovatie in het leven te roepen.

Innovatie is een sleutelfactor voor de transformatie van de kunststofwaardeketen: dankzij innovatie kunnen de kosten van bestaande oplossingen worden gedrukt, nieuwe oplossingen worden ontwikkeld en potentiële voordelen buiten de grenzen van Europa worden versterkt. Hoewel de EU een faciliterende rol kan spelen, moeten de Europese ondernemingen in de toekomst investeren en hun leiderschap bij de modernisering van de kunststofwaardeketen bekrachtigen.

Innovatieve oplossingen op het gebied van geavanceerd sorteren, chemische recyclage en het ontwerp van polymeren kunnen een krachtig effect hebben. Door nieuwe technologische oplossingen (bijvoorbeeld digitaal watermerken) op grotere schaal toe te passen kunnen materialen bijvoorbeeld zonder al te veel aanpassingskosten veel beter gesorteerd en getraceerd worden. Dankzij onderzoek en innovatie kunnen kunststofafval en verontreiniging door microplastics ook beter worden voorkomen. De Commissie is vooral geïnteresseerd in innovatieve materialen die biologisch volledig in zee- en zoetwater worden afgebroken en onschadelijk voor het milieu en de ecosystemen zijn. Nieuwe benaderingen (bijvoorbeeld innovatieve bedrijfsmodellen, retourlogistiek en duurzame ontwerpen) kunnen er in belangrijke mate toe bijdragen dat het kunststofafval bij de bron tot een minimum wordt beperkt en er tegelijkertijd extra economische, sociale en milieuvoordelen worden gegenereerd. Ten slotte is er meer wetenschappelijk onderzoek nodig om de potentiële gezondheidseffecten van microplastics op te sporen en betere monitoringinstrumenten te ontwikkelen.

---

⁵⁰ Op grond daarvan moet het Agentschap de beperkingsprocedure binnen 12 maanden opstarten, als aan de voorwaarden is voldaan.

⁵¹ De overeenkomst is ondertekend door vijf brancheorganisaties: AISE, CIRFS, EOG, EURATEX en FESI.

⁵² Deloitte, Increased EU Plastics Recycling Targets: Environmental, Economic and Social Impact Assessment, 2015.

Er kunnen ook alternatieve grondstoffen — bijvoorbeeld biogebaseerde grondstoffen en gasvormige effluënten (bijvoorbeeld kooldioxide of methaan) — worden ontwikkeld om het gebruik van fossiele brandstoffen te vermijden. Het marktaandeel van deze grondstoffen is momenteel klein maar het wordt groter⁵³. De kosten kunnen een grootschaliger gebruik in de weg staan. Bij biokunststoffen moet er ook voor worden gezorgd dat het gebruik reële milieuvoordelen oplevert vergeleken met niet-hernieuwbare alternatieven. De Commissie probeert daarom inzicht te krijgen in de levenscycluseffecten van bij de kunststofproductie gebruikte alternatieve grondstoffen (bijvoorbeeld biomassa). Op basis van de beschikbare wetenschappelijke informatie zal de Commissie nagaan hoe de ontwikkeling van alternatieve grondstoffen voor de kunststofproductie kan worden bevorderd.

Al deze inspanningen zullen worden ondersteund met financiële middelen van de EU voor onderzoek. Horizon 2020 heeft tot dusver meer dan 250 miljoen EUR ter beschikking gesteld voor de financiering van O&O op gebieden die rechtstreeks relevant zijn voor de strategie. Ongeveer de helft van het bedrag is gebruikt om alternatieve grondstoffen te ontwikkelen. Uit hoofde van het cohesiebeleid van de EU zijn aanvullende financiële middelen verstrekt in het kader van strategieën voor slimme specialisatie⁵⁴. Een groot aantal van deze strategieën omvat innovatieprioriteiten met betrekking tot kunststoffen.

In de aanloop naar 2020 zal nog eens 100 miljoen EUR worden besteed aan de financiering van prioritaire maatregelen, zoals de ontwikkeling van slimmere en beter recycleerbare kunststofmaterialen, de verbetering van recyclageprocessen en de opsporing en verwijdering van gevaarlijke stoffen en contaminanten uit gerecycleerde kunststoffen. Ten slotte zal de Commissie een strategische agenda voor onderzoek en innovatie op het gebied van kunststoffen ontwikkelen als leidraad voor de financiering van onderzoek en innovatie na 2020.

Om de doelstellingen van deze strategie te verwezenlijken moeten de particuliere sector en de overheid aanzienlijk meer investeren, en niet alleen in innovatie. Momenteel ziet de particuliere sector af van investeringen in sorteer- en recyclage-installaties door de onzekerheid over de rentabiliteit (gezien de lage olieprijs, een gebrek aan afzetmogelijkheden, enzovoort). In Frankrijk bijvoorbeeld is slechts ongeveer twee derde van de bedrijven voor kunststofrecyclage winstgevend⁵⁵. Uit de situatie in andere EU-lidstaten blijkt⁵⁶ dat kunststofrecyclage alleen economisch rendabel is als de recyclage-installaties worden gemoderniseerd en vergroot. Veel van de in deel 4.1 voorgestelde maatregelen zijn specifiek bedoeld om investeerders meer vertrouwen te geven.

De overheid moet investeren in de verruiming en de verbetering van gescheiden inzameling. Adequate regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid kunnen een sleutelrol spelen door voor de nodige financiering te zorgen. In een aantal landen met zeer hoge recyclagepercentages bijvoorbeeld worden de meeste kosten voor de gescheiden inzameling en behandeling van verpakkingsafval gefinancierd met door de producenten betaalde bijdragen.

Regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid zijn niet alleen een bron van financiering, maar kunnen bedrijven ook economisch stimuleren om duurzamere kunststofproducten te ontwikkelen. Goed opgezette en overal in Europa toegepaste regelingen

---

⁵³ Biokunststoffen zijn goed voor 0,5 à 1 % van het jaarlijkse kunststofverbruik in de EU.

⁵⁴ Nationale en regionale innovatiestrategieën die bottom-up met het bedrijfsleven en belanghebbenden worden ontwikkeld om gebieden van regionaal concurrentievermogen vast te stellen. De Commissie ondersteunt ook interregionale partnerschappen voor slimme specialisatie.

⁵⁵ Frans Agentschap voor milieu en energiebeheer (ADEME), *Analyse de la chaîne de valeur du recyclage des plastiques en France*, maart 2015.

⁵⁶ *Ibidem*.

voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid kunnen het recyclageproces efficiënter maken, het ontwerp van recycleerbare producten stimuleren, de productie van afval en zwerfvuil verminderen en de dialoog tussen producenten, lokale overheden en recyclers bevorderen. In haar voorgestelde herziening van de afvalwetgeving wil de Commissie dit model promoten en doeltreffender maken met behulp van op beste praktijken gebaseerde gemeenschappelijke minimumvereisten. Om ervoor te zorgen dat de regelingen voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vlot functioneren en investeringen in recyclage ondersteunen zal de Commissie richtsnoeren opstellen over een doeltreffende modulatie van de door de producenten betaalde bijdragen, met name voor verpakkingen. De "eco-modulatie" van die bijdragen kan bijvoorbeeld alleen resultaten opleveren als voorzien wordt in een zinvolle financiële beloning in ruil voor duurzamere productontwerpen.

Het beginsel van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid kan mogelijk ook worden toegepast om een door de particuliere sector beheerd fonds op te richten voor de financiering van investeringen in innovatieve oplossingen en nieuwe technologieën die de milieueffecten van de productie van primaire kunststof verminderen. Hierdoor zou het gebruik van gerecycleerde kunststoffen bijvoorbeeld kunnen worden bevorderd. De Commissie zal uiterlijk midden 2019 in samenwerking met de belanghebbenden de mogelijke kenmerken van een dergelijk fonds analyseren (onder meer de technologische en materiële neutraliteit en de complementariteit met bestaande instrumenten) en de technische, economische en juridische haalbaarheid ervan grondig onderzoeken.

Ook de beslissingen van de lidstaten inzake belastingen en overheidsopdrachten zullen van cruciaal belang zijn voor het omschakelingsproces en de investeringen⁵⁷. In de voorgestelde herziening van de afvalwetgeving heeft de Commissie de nadruk gelegd op het gebruik van economische instrumenten om prioriteit te verlenen aan afvalpreventie en recyclage op nationaal niveau. Door de milieukosten van het storten en verbranden van afval te internaliseren met behulp van hoge of geleidelijk stijgende bijdragen of belastingen kan de rendabiliteit van de kunststofrecyclage worden verbeterd.

Ook de Europese structuur- en investeringsfondsen — en met name de fondsen voor het cohesiebeleid — leveren een belangrijke bijdrage tot de ontwikkeling van recyclagecapaciteit in de EU (met inbegrip van capaciteit voor de recyclage van kunststoffen). Van 2014 tot 2020 is meer dan 5,5 miljard EUR toegewezen voor de verbetering van het afvalbeheer. Verwacht wordt dat de capaciteit voor de recyclage van afval hierdoor jaarlijks met 5,8 miljoen ton zal toenemen⁵⁸. Ook het Europees Fonds voor strategische investeringen (EFSD) kan een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld door de integratie van de waardeketen en projecten voor gesloten kunststofrecyclage te ondersteunen. Dankzij het onlangs gestarte "*Circular Economy Finance Support Platform*" is het mogelijk investeerders beter voor te lichten en de toegang tot financiering voor projecten op het gebied van de circulaire economie te vergemakkelijken.

4.4 Wereldwijde maatregelen steunen

De kansen en uitdagingen met betrekking tot kunststoffen hebben in toenemende mate een wereldwijd karakter. Door de kansen te benutten en de uitdagingen aan te gaan kan aanzienlijk worden bijgedragen tot de verwezenlijking van de doelstellingen voor duurzame ontwikkeling 2030. Buiten Europa neemt het verbruik van kunststoffen per hoofd van de bevolking snel toe,

---

⁵⁷ De Commissie beschikt over een duidelijk omschreven kader voor staatssteun ter ondersteuning van dergelijke maatregelen. Zie 2014/C 200/01, Mededeling van de Commissie: Richtsnoeren staatssteun ten behoeve van milieubescherming en energie 2014-2020.

⁵⁸ <https://cohesiondata.ec.europa.eu>

vooral in Azië⁵⁹. Er worden kunststofwaardeketens doorheen hele continenten ontwikkeld en kunststofafval wordt internationaal verhandeld: in de EU wordt ongeveer de helft van het ingezamelde kunststofafval naar het buitenland gestuurd, waar nog steeds onzekerheid over de verwerking ervan heerst. Meer dan 85 % van het uitgevoerde kunststofafval wordt momenteel naar China verscheept⁶⁰. Hierin zal echter spoedig verandering komen, aangezien China heeft besloten de invoer van bepaalde soorten kunststofafval te verbieden⁶¹, waardoor kansen worden gecreëerd voor recyclers in de EU.

In veel delen van de wereld is er behoefte aan adequate systemen voor de preventie, de inzameling en de recyclage van kunststofafval. Zwerfvuil op zee dat uit een bepaald land afkomstig is, kan op de stranden van een ander land aanspoelen en stukken kunststof uit heel de wereld worden door zeestromingen meegevoerd en stapelen zich mettertijd in oceanen en zeeën op. Internationale samenwerking is van cruciaal belang om dit probleem aan te pakken. Zeeën en oceanen zijn een wereldwijd goed en een gemeenschappelijk erfgoed. Als de huidige trend niet wordt omgebogen, kan dit gevolgen hebben voor toekomstige generaties wegens de aantasting van de mariene ecosystemen en de risico's voor de gezondheid van de mens. Het is vooral in opkomende economieën van essentieel belang voor solide systemen voor de preventie en het beheer van afval te zorgen, zodat kunststoffen niet in zee terechtkomen. Er zijn talrijke initiatieven opgestart in het kader van internationale fora (bijvoorbeeld de G7, de G20, de Verenigde Naties en in de context van het Marpol-Verdrag⁶²) en regionale zeeverdragen. Ook in de agenda voor de toekomst van onze oceanen zijn maatregelen opgenomen om zwerfvuil op zee te bestrijden⁶³.

De EU zal internationale maatregelen blijven steunen, beste praktijken wereldwijd promoten en haar externe financieringsinstrumenten gebruiken om afvalpreventie en -beheer wereldwijd te verbeteren. De Commissie zal vooral blijven gebruikmaken van beleidsdialogen over milieu en industrie en van dialogen in het kader van vrijhandelsovereenkomsten. Voorts zal de Commissie actief blijven samenwerken in het kader van regionale zeeverdragen⁶⁴. Ze zal ook actief deelnemen aan de werkgroep die in december 2017 door de Milieuvergadering van de Verenigde Naties is opgericht om kunststofzwerfvuil op zee en microplastics internationaal te bestrijden. In 2018 zal de Commissie een speciaal project opstarten om het groeiende probleem van kunststofafval en zwerfvuil op zee in Oost- en Zuidoost-Azië te bestrijden⁶⁵. Ze zal ook nagaan hoe maatregelen kunnen worden genomen om de kunststofverontreiniging in de Middellandse Zee (ter ondersteuning van het Verdrag van Barcelona) en in belangrijke rivierbekkens wereldwijd tegen te gaan. Een groot deel van het kunststofafval wordt immers door rivieren getransporteerd voordat het in zee terecht komt. Ten slotte zal de Commissie de samenwerking op tal van gebieden (onder meer afvalbeheer en recyclage) bevorderen tussen de ultraperifere regio's van de EU⁶⁶ en hun bureaus in de Caraïbische Zee, de Indische Oceaan, de Stille Oceaan en de Atlantische Oceaan.

---

⁵⁹ Het verbruik van kunststof per hoofd van de bevolking bedraagt jaarlijks ongeveer 100 kilogram in West-Europa en Noord-Amerika. In Azië bedraagt het verbruik per hoofd van de bevolking jaarlijks ruim 20 kg, een cijfer dat naar verwachting snel zal stijgen.

⁶⁰ Global Waste Management Outlook 2015.

⁶¹ WTO-kennisgeving G/TBT/N/CHN/1211 van 18 juli 2017 en WTO-kennisgeving G/TBT/N/CHN/1233 van 15 november 2017 over tal van soorten afval, met inbegrip van bepaalde soorten kunststofafval.

⁶² Het Internationaal Verdrag ter voorkoming van verontreiniging door schepen (het Marpol-Verdrag) regelt het lozen van scheepsafval.

⁶³ JOIN(2016)49: Internationale oceaangovernance: een agenda voor de toekomst van onze oceanen.

⁶⁴ De EU is partij bij het Oskar-Verdrag (noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan), het Helcom-Verdrag (Oostzee) en het Verdrag van Barcelona (Middellandse Zee) en verleent steun aan het Verdrag van Boekarest (Zwarte Zee).

⁶⁵ In het kader van het partnerschapsinstrument.

⁶⁶ Tot de negen ultraperifere regio's van de Europese Unie behoren zes Franse overzeese gebieden (Frans Guyana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion en Saint Martin), twee Portugese autonome regio's (de Azoren en Madeira) en één Spaanse autonome gemeenschap (de Canarische Eilanden).

Er zijn ook belangrijke vooruitzichten voor de ontwikkeling van een innovatieve circulaire kunststofindustrie wereldwijd. In de EU wordt reeds het hoogste percentage kunststof wereldwijd gerecycleerd. Doordat de EU streeft naar een betere recycleerbaarheid van verpakkingen en naar hogere recyclagepercentages is zij goed geplaatst om een leidende rol bij nieuwe ontwikkelingen te spelen door met name investeringen in moderne recyclagetechnologieën, nieuwe en beter recycleerbare materialen en oplossingen ter bestrijding van zwerfvuil op zee te ondersteunen.

Om de kunststofrecyclage wereldwijd beter te integreren en zo een grensoverschrijdende circulaire waardeketen te creëren moeten er maatregelen worden genomen om het vertrouwen van marktdeelnemers en overheden te vergroten. De Commissie zal bijvoorbeeld de ontwikkeling van internationale normen bevorderen om het bedrijfsleven meer vertrouwen te geven in de kwaliteit van recycleerbare of gerecycleerde kunststoffen. Het is ook belangrijk ervoor te zorgen dat alle kunststoffen die ter recyclage naar het buitenland worden overgebracht, worden behandeld en verwerkt onder voorwaarden die vergelijkbaar zijn met de voorwaarden die in de EU gelden voor de overbrenging van afvalstoffen⁶⁷. Voorts is het zaak maatregelen inzake afvalbeheer in het kader van het Verdrag van Bazel te ondersteunen en een EU-certificeringsregeling voor recyclage-installaties te ontwikkelen. Het bedrijfsleven moet wereldwijd ook inspanningen leveren om het grootschalig gebruik van recycleerbare en gerecycleerde kunststoffen te promoten.

5. Conclusies

De uitdagingen met betrekking tot de productie, het verbruik en het einde van de levenscyclus van kunststoffen kunnen worden omgezet in kansen voor de EU en het concurrentievermogen van de Europese industrie. Door deze problemen aan te pakken met behulp van een ambitieuze strategische visie die de volledige waardeketen insluit, kunnen groei, werkgelegenheid en innovatie worden gestimuleerd. Deze strategische visie kan ook het Europese leiderschap bij het zoeken naar wereldwijde oplossingen opnieuw bevestigen, de omschakeling naar een koolstofarme en circulaire economie vergemakkelijken en zorgen voor een schoner en veiliger milieu voor de burgers.

In deze strategie worden concrete maatregelen voorgesteld om de visie voor een meer circulaire kunststofeconomie te realiseren. De Commissie wil vooral doorslaggevende vooruitgang in het kader van haar huidige mandaat boeken en tegelijkertijd het terrein voorbereiden voor maatregelen op langere termijn. Het is van cruciaal belang dat ook andere belangrijke actoren hun rol spelen. De Commissie verzoekt het Europees Parlement en de Raad daarom om deze strategie en de doelstellingen ervan te onderschrijven en vraagt nationale en regionale overheden, steden, de volledige kunststofwaardeketen en alle belanghebbenden om vastberaden concrete maatregelen te nemen.

---

⁶⁷ Verordening (EG) nr. 1013/2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen.